

BRÓDY SÁNDOR
(1863-1924)

KAÁL SAMU
és
ERZSÉBET DAJKA

AMTAK Bt, 2025

Cop. AMTAK Bt, 2025

Felelős szerkesztő: Varsányi József

**Kiadó: AMTAK Bt, 2040 Budaörs, Semmelweis u.
6/B.**

06 20 218 6762 amtakbt@gmail.com

www.amtak.hu

Látogasson el webáruházunkba, és böngésszen!

ISBN 978-615-7002-46-3

Készült: AMTAK Bt, Budaörs

Tartalom

KAÁL SAMU	4
ERZSÉBET DAJKA.....	14
Erzsébet dajka lesz.....	14
Erzsébet elbocsájtatik.....	26
Erzsébet boldog lesz	39
Jakabot megtalálja	46
Meghallgatja a rendőr életbölcességét	51
Vizsgátlátja a kovácsot.....	54

KAÁL SAMU

Fent a hegyen, Fedémesen, polyák ulánusok éppen akkor cselekedték meg, hogy szerdán reggel jó korán, lóval, munícióval, mindennel kivonultak az exercirplacra, és délelőtti harangszóra már az egész falu lángban állott.

A hegyaljában, a Bikken keresztül átvilágított a rettenetes fény egész Szépasszonyfalváig. Itt a matyók sűrűen hányták magukra a keresztet, s az asszonyok - ámbár csak szerda volt - töltött káposztával laktatták a katonáikat. Csak el ne menjenek.

A legényekben pedig mintha megroggyant volna a bátorság, ha a kocsmában mulattak, ők hazamentek szépen.

Az egész falu abban volt, hogy jobb félni, s eltérni a sorsot, mint megijedni majd. Hetven óta különben is megszokták ezt az állapotot. Ugyanabból a huszárezredből ugyanaz a két század feküdt közöttük azóta.

A legénység - nagyrészt rusznyákok, de negyedrészt hazabeliek is - változtak minden három évben; de az állapot a régi maradt.

Selyem volt a takarmány az egész völgyben, de lovuk mégis görhes, fáradt, sovány maradt; a legfinomabb, a

legszagosabb szénát előttük etették fel a katonák a saját lovaikkal. Előttük lopták meg a fészert, s jaj volt annak a matyónak, aki szólni merészelt. A Kispatkósy fiú egyszer... Szép vers van a fejfáján fiatal életéről, szomorú haláláról. Vagy le is kopott azóta, azért a szépasszonyfalviak el nem felejtették.

Az istálló, a ház, minden falat legkülönb részét ezek a mamalikok szedték el tőlük. És a hazabeliek is egészen hozzátörődtek ezekhez a sáskákhoz.

Nem volt mit tenni. Panaszt kinél tenni? Csúffá tett legények mégis a falun a legártatlanabb nótát énekelték búsán, szomorúan:

*Kijéé ez a ház kijéé,
Beró János urameé.
Hát ez a ház vaj kijéé,
Bedécs András urameé...*

Öregasszonyoknak kiesett a könnye...

A tisztek - kapitány volt köztük a legfőbb - megtanultak valamelyest magyarul, s úgy tudtak kacagni, amint keservesen böngött a paraszt.

Másképp is alig lehetett itt egyebet tenni, mint nevetni és sírni megint.

Nyomorult falu, a tisztek halálra unták magukat, ha mégis olykor egy-egy kis hecc nem akadt.

Éjjel muzsikát adtak boldog-boldogtalannak, a Samu zsidó feleségének, a Paklincs leányoknak, mindenkinek. Az orvos feleségét hagyták csak békén, maguk sem értették: hogyan.

Aznap a fedémesi autodafé nem hagyta a tiszteket aludni. Hajnalfelé eloszlottak mégis. Brandel báró - a hadnagy - nem tágitott egyedül. Fogta a cigányokat, s ment egyenesen az orvos háza felé.

A muzsikások ráhúzták. A báró énekelte hozzá a szerenádöt. S amikor az orvos megjelent az ablakban, még dühösebben énekelte.

- Távozzanak! - szólt ki az orvos röviden.

- Marad! - szólt a hadnagy.

Az ablak becsapódott, s egypár perc múlva az orvos ott állott a katona előtt.

- Báró úr, egy szóra.

A hadnagy nevetett, s intve a fiúknak, hogy "Mars", kardjára tette a kezét, és szólt:

- Tessék.

Egyedül maradtak. Sötét volt, az orvos megszólalt:

- Báró úr, ön nem ismeri családomat.

- Nem.

- Mit jelent hát ez a különös tisztelet?

- Akarom.

Egy pofon csattant el a levegőben. A katona kardjához kapott. Az orvos egy pisztolyt vont ki a zsebéből.

- Tessék közel jönni!

Hadonászva kardjával, szitkokkal ajkán - négyszer is nekiugratott.

De amikor közvetlen közelébe ért, s világosan látta, mint mered rá a halál a kis forgópisztoly csövéből - karja, ajka egyszerre elállt. Hiába tüzelte magát, a vér megfagyott ereiben, amint az utolsó megrohanásra nyaka mellett süvített el a golyó, és megpörzsölte állán a szakállt.

Még mindig szitkozódva ugyan, de már remegve hazatántorgott.

Ajtaja előtt most is, mint mindig, ott feküdt a szolgája. Megrúgta derekát. Kaál Samu felugrott:

- Parancs!

Bort kellett felhozni a pincéből. Meggyújtotta a lámpát, s az italt odatette az asztalra.

- Mehetsz! - szólt a hadnagy.